

Felvidéki, kárpátaljai, keletmagyarországi és erdélyi tanárok a szegedi tanfolyamon

Magyarok, ruszinok, románok, lótok rézműzi különbség nélkül hallgatják a magyar pedagógiai szellem tárgyilagos ismeretét — Hogyan dolgoztak az utód-államok és milyen példát ad a szentisváni Magyarország

Július eleje óta a tanárképző főiskola környékén eleven élet folyik. A főiskolai ifjúság helyett idősebb hölgyek, urak járják a főiskola termeit, kezükben könyvek, jegyzetek.

A visszaszerzett területek: Felvidék, Kárpátalja, Keletmagyarország és Erdély polgári iskolai tanárai és tanárnői részére rendezett a minisztérium továbbképző tanfolyamot, hogy a 22 évvel ezelőtt elvesztett iskolák tanerői, akik valamikor egy egységes Magyarország nevelői voltak, egymástól szétszakítva, idegen elemektől felhígítva, annyi kényszerűlt szolgálata után az elnyomó idegen államoknak, újból egynevezőre jöjjenek az új magyar haza szolgálatában.

Huszonkét esztendő nagy idő, a mi forragó korunk rohanásában. A megszálláskor elemi iskolába járó gyerekből azóta 28–30 éves férfi lett, aki idegen szellemű iskolákban nevelődve lehet, hogy ma tanár valamelyik magyar iskolában. Még ha a legmagyarabb környezetben nőtt is fel, akkor is *nélkülöz olyan szempontokat*, amelyek a magyar nevelés alapjait képezik. Ez tette szükségessé, hogy

nemzetiségi különbség nélkül minden tanár részt vegyen a tanfolyamon.

Sőt részt kellett venniük azoknak a tanároknak is, akik még békében végeztek, tehát teljes magyar nevelésben részesültek, sőt már a háború előtti és alatti években is működtek. Ezekre nézve látszott a legterheesebbnek a nagy vakáció felét feláldozni és együtt hallgatni az előadásokat azokkal, akik *most hallottak először tárgyilagos ismertetést a magyar irodalomról, nemzeti szempontú beszámolót a magyar nemzet ezeréves történelméről*. Az ő jelenlétük mégis szükséges annak az új szellemnek a kiformalásánál, amelynek éppen ők fogják szilárd gerincét képezni. Ezen a forszón, amely keményen állta ki 22 év viharait, fognak elhelyezkedni a fiatalabb generáció friss hajtásai.

Nyári tanfolyamokat, amelyeknek a neve: *nyelvi tanfolyam, átképző tanfolyam*, stb. volt és úgynevezett *nosztrifikáló vizsgákhoz* vezettek — amelyek mellett a kisebbségi tanerőt minden akadály nélkül mégis csak el lehetett bocsátani állásából — bőven rendeztek az utódállamok is. *Mennyire más azonban ez a tanfolyam*. Azokon nem jelent meg egy többségi tanár sem. Ők kivételes elbánásban részesültek. Rájuk nézve nem volt kötelező ismerni saját irodalmukat, történelmüket, földrajzukat. Elég volt annyi, hogy tótok, ruthének, vagy románok.

A felszabadulás előtt csak a kisebbségiek járták éveken át a tanfolyamok utvesztőit. Szorongó arcu, idegen nyelveket tördelő, kenyerükért harcoló szerencsétlenek.

Ezen a tanfolyamon ott vannak mind, akik az ismét magyarrá lett területek iskoláiban tanítanak. A magyar beszéd mellett állandóan hangzik a ruszin és a román is.

Itt senkinek nem jut eszébe korlátozni a tanfolyam hallgatóit, hogy ha nem használják állandóan a magyart, mint társalgási nyelvet, legalább is ne bojkottálják.

Ez már a figyelem kérdése, de lehetne a hálátéte is azzal az állammal szemben, amely a leglojálisabb a világon. Ezen a tanfolyamon annyira nincs számúzza az anyanyelve senkinek, hogy egyes ruszin tanárok, akik gyengén, vagy sehogysem beszélnek a magyar nyelvet,

ruszinul irhatták meg dolgozataikat.

Az előadók is a legtapintatosabbak szaktárgyaik előadásánál. Súlyos igazságtalanságok feltárásáról van szó nagyon sok esetben, amelyeket mindenkinek az érzékenységre való tekintettel tesznek meg.

Mi érvekkel szerzünk érvényt a mi jogainknak.

Ez az út az, amely a végleges győzelemhez vezet, amikor mindenki be fogja látni, hogy ezen a földön a legtöbbet áldozó és így a századok folyamán legtöbbet vesztett faj a magyar. Ebből következik, hogy az ország újraképzésében a legnagyobb teret a magyar elem részére kell biztosítani.

A tanfolyam, melyen 222 hallgató vesz részt,

Ha nuaralni megy, vagy hosszabb időt tölt távol otthonától: biztosítson betöréscs lopási kár ellen!

A 23 éves Roszka és a 87 éves özvegy erkölcsi vitájának eredménye — tízévi fegyház

(A Délmagyarország munkatársától) Hogy apró, aránylag jelentéktelennek tetsző, dolgokból mi fejlődik ki? — ha az ember tudná!

Doboz kis falu Békés vármegyében, ott lakott G. Szabó Rozál 23 éves leány, akit voltaképpen csak Gulyás Roszkának hívtak. Az ilyen elnevezésekben annyi családi kompromisszum van, hogy firtatni se jó. Az idősebb nővére nevelte, mert apró korukban vesztették el az anyjukat, szegény sorban élt, hol cseléd volt, hol napzámos. Két gyereken kívül nem is szerzett más. Pardon, még egy harmadikat is, aki uton volt a múlt év novemberében, mikor az alább való dolgok következtek.

Roszka gyerekkorától kezdve ismerte a 87 éves, magányosan élő özv. Korponai Istvánét. Gyakran járt hozzá, segédkezett neki a házi munkáiban pár fillérért, ételért, közben egy korty pálinkáért, amire rászokik a fizikai munkás.

— Dolgos lány vagy, Roszka, mondta néha a néni. Ha majd meghalok, rád is hagyok valamit a szegényes vackaimból.

Igy tartott a barátkozás november 12-ig. Roszka aznap is több szolgálatot tett Korponainénak, aki lámpagyújtás után ott tartotta vacsorára. Beszélgettek, hát persze, hogy beszélgettek, egyszer csak azt mondja a néni:

— Nem szép dolog az, te Roszka, hogy ilyen gyermekeid vannak. De hát így van ez a mai világban, mikor a lányok tisztességtelenek.

Vacsora után Korponainé a kemence patkájára ült, adott egy felpohár pálinkát a lánynak s visszatért az előbbi témájához, öreg asszonyok módjára a megszépített múltat állítva a sivar jelen ellenébe.

— Biz az én időmben élt még a tisztesség, nem úgy, mint nálatok.

Roszka elkezdett berzenkedni.

— Nem azok a lányok tisztességtelenek, akiknek gyerekeik születik, hanem akik kuruzslókhoz járnak. Könnyen beszél a néni, mit tudom én, milyen életet élt leánykorában? Ezt csak az ura tudná megmondani, az pedig már rég nem él.

Keresek

a HUNGARIA-szálló környékén egy

4 vagy 5 szobás modern lakást

lehetőleg azonnali beköltözésre. Ajánlatok postafiók 153-re kéreknek. 343

nagy lépéssel viszi előre a magyar iskolaügyet. Ugy általános szempontokból, mint a szakképzést illetően is megerősödve tér haza a tanárság. Megismerve a nemzeti tárgyak főbb szempontjait, levonva a nagy tanulságokat, nemzeti érzésében megszilárdítva, szaktárgyainak újabb fejlődésével lépést tartva, jobb tanárrá képezve, foglalja el a helyét mindenik a maga iskolájában.

A tanfolyamon 34 előadó több mint 200 órát adott le a legkülönbözőbb kérdésekről. A kultuszminisztérium áldozatkészsége, az ügyosztály vezetősége, élén dr. Danjanovits Lajos ügyosztályvezető, főtanácsos és a helyi szervezők: dr. Schilling Gábor főiskolai igazgató és Kratočil Dezső gyakorló polgári iskolai igazgató és az egész előadói személyzet lelkes munkája meg kell, hogy hozza azt az eredményt, hogy az a tanári gárda, amelynek tagjai között láttunk még *taskendi* menekültet, meg volt cári tisztet is, amilyen szeretetteljes elbánásban részesült a magyar állam részéről, éppen olyan hűséges és megbízható harcosa lesz a magyar iskolának.

(S)

— Ejnye az anyád, ilyen-olyan... — pattogott a multjában megbántott néni, még kétségbe mered vonni az én lányságomat?

— Csak azért mondtam, védekezett Roszka, hogy ne becstelenszen meg senkit.

De a szülével már nem lehetett bírni.

— Takarodj a házamból, nem türlek többet.

Felugrott a helyéről s a kezében levő keszél közeledett a lányhoz. Roszka elkapta a kését, a patkára hajította, az öregasszonyt pedig előtte magától. Az hanyatt vágódott, fejét beleverte a lásdába, a ládat is feldöntötte, de néhány peró múlva magához tért, felugrott és folytatta a szót.

— Takarodj innen, menj, menj!

Roszka erre egy zsámolyt vágott Korponainé fejéhez, el is esett a néni, de tovább szidalmazta a leányt. A teremtés már egészen meg volt zavarodva. Az eddigiekért — mondotta — ugys megbüntetik, hát egyre megy, hogy mit csinál. Verte hát a néni fejét tovább is a zsámollyal, míg szegény elhalt.

Ekkor észrevette, hogy a széken fekszik Korponainé egy-két pengőért erő szoknyája és megkivánta az ócska rongyot. Felszedte, el akarta vinni, de Korponainé még gyengén mőgött.

— El kell intézni egészen, gondolta, különben meglátja és elárul.

Azért letérdelt a feje mellé úgy, hogy bal könyöke Korponainé mellén volt, a száját a nyakán levő kendővel lezoritotta, aztán háromszor bele-szúrt a nyakába.

Dolgát így elvégezvén, magához vette a szoknyát, a kaput kulcsra bezárta és hét óra táján eltávozott. Egy ideig azon tűnődött, hogy jó volna öngyilkosnak lennie, de eszébe jutottak a gyerekei, azért hazament.

Korponainé ezalatt belehalt a szurásokozta sebébe, másnap ráakadtak a szomszédok, igen hamar Roszkára is a csondörök.

A gulyai törvényszék Gulyás Roszkát szándékos emberölés büntette, továbbá lopás vétsége miatt nyolcévi fegyházra ítélte. A leány töredelmes vallomást tett, de azzal védekezett, hogy indulatba jött a lebecstelenségek miatt s félt a késtől. Viszont szándékosan azért ölte meg Korponainét, hogy a szoknya elvitelének ne legyen tanuja.

A szegedi ítélőtábla Elemi-tanácsa az ítéletnek a minősítésről való részét megsemmisítette, Gulyás Roszka cselekményét szándékos emberölés büntetével párosult rablás büntetésének minősítette s ezért a büntetést tízévi fegyházra emelte fel. Az orvosi megállapítások szerint a sámlcsapások nem voltak halálosak, a halált a három késszúrás idézte elő. A leányban pedig még Korponainé életében fogamzott meg a lopás gondolata s az ölést ezért követte el. A rablást be is fejezte. A tábla így is a legkisebb büntetést alkalmazta, tekintetbe véve a nyomatékos enyhítő körülményeket.